

כוח לעובדים

ארגון עובדים דמוקרטי

:: עמי וטורי

הריבון הזכאי לקבל כל החלטה שאינה עומדת בסתירה לחוקת האירגון. כיום המפתח הוא נציג לכל 50 חברי סניף, כאשר סניף עם פחות מ-50 חברים זכאי לנציג אחד. אספת הנציגים היא גם זו הממנה את "צוות האירגון" שהוא הגוף המתפקד על תקן "הממשלה של כוח לעובדים". "צוות האירגון" מונה לפחות 7 אנשים החייבים להיות כולם חברי "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי". חוקת האירגון קובעת שיריונים שונים המתיחסים לחברות "בצוות אירגון" מתוך רצון להבטיח ייצוג הולם לשני המינים ולמיעוטים. חוקת "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" כוללת גם הגנות נוספות על הדמוקרטיה הפנימית. על הגנות אלו נמנים בין השאר אפשרות קלה יחסית להדיח נציגי סניפים וחברי "צוות אירגון", זכות ווטו לחברים על החלטה על הפסקת שבייתה שהם נוטלים בה חלק ועל חתימת הסכם קיבוצי האמור לחול עליהם.

השאלה שעולה באופן טבעי היא מדוע ליוזם הקמת אירגון שעלול להתפס כמתחרה פוטנציאלי להסתדרות הכללית. התשובות העיקריות לשאלה זו הן מבנה ההסתדרות והנהגתה הנוכחית. ההסתדרות אינה בנויה כארגון עובדים. הבחירות בה, הן ברמה הארצית והן ברמה המקומית, מנותקות לחלוטין ממקום עבודתו של החבר. בינ"ה - בית נבחרת ההסתדרות נבחר ע"י ועידת ההסתדרות שנבחרת פעם בחמש שנים בבחירות כלליות ארציות יחסיות ומפלגתיות. הווה אומר בחירות שהגיון זהה לזה של הבחירות לכנסת. היגיון שבו אין כל משמעות למרכיב המרכזי בזהותו וצרכיו של חבר ארגון עובדים - מקום עבודתו. זכות הוטו שיש לבינ"ה על כל החלטה גורמת לכך שאין לנציגיו הישירים של החבר במקום עבודתו השפעה פורמלית כלשהי על ההחלטות המתקבלות ע"י ההסתדרות הכללית בשמו ולכאורה עבורו. גם ברמה המקומית מנותק הקשר. חברי ההסתדרות זכאים להצביע ל"מועצות הפועלים", הקרויות כיום "מרחבי ההסתדרות", לפי מקום מגוריהם ולא לפי מקום

"כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" הוא אירגון עובדים רב ענפי שמטרותיו הרישמיות הן: קידום וסיוע להתארגנויות עובדים; תמיכה וסיוע לעובדים בשיפור תנאי עבודתם ושכרם, כולל בעת הצורך חתימת הסכמים בשםם על שכר ותנאי עבודתם, לרבות הסכמים קיבוציים; מאבק במגמות ותהליכים הפוגעים בזכויות עובדים, בשכרם ובעבודה המאורגנת; מאבק לצדק חברתי כלכלי, מדינת רווחה אוניברסלית ודמוקרטיה בעולם העבודה.

מדובר באירגון צעיר שהקמתו החלה במאי 2007 ורישומו המשפטי הושלם באחד בינואר 2008. לאירגון יש כרגע (נכון לאמצע אפריל 2008) כמה מאות חברים רשומים המשלמים דמי חבר חודשיים, וכ-15 נציגויות עובדים הקשורות בו. נציגויות המיצגות קרוב ל-1500 עובדים. הנציגויות הנ"ל באות בעיקר מתחומי השמירה, הקימעונאות, מסעדות ובתי קפה, שירותי בידור וחינוך.

כמו כל ארגון עובדים, מימונו של האירגון בא מדמי חבר ולא מתרומות, למעט התרומות בשווה כסף של עשרות רבות של פעילי האירגון בתחומים השונים. מבנה "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" מבוסס על המודל הדמוקרטי של ארגוני העובדים הסקנדינביים וה-CGT ו"כוח לעובדים" הצרפתיים.

כל חברי "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" מחולקים לפי סניפים. סניף מוגדר לפי מקום עבודתו של החבר או לפי הצלבה בין הענף הכלכלי בו מועסק החבר ואיזור עבודתו. מי שאין סניף המכסה את מקום עבודתו משויך לסניף הכללי. נכון לראשית אפריל 2008 יש לכוח לעובדים 7 סניפים כולל הסניף הכללי. חלק מהסניפים מכסים יותר מנציגות עובדים אחת. בתוך הסניף רשאים כל החברים לבחור ולהיבחר לכל תפקיד כאשר כל סניף חייב לבחור מידי שנה נציגים לאספת הנציגים של "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" שהיא הגוף

מדובר באירגון צעיר שהקמתו החלה במאי 2007 ורישומו המשפטי הושלם באחד בינואר 2008. לאירגון יש כרגע (נכון לאמצע אפריל 2008) כמה מאות חברים רשומים המשלמים דמי חבר חודשיים, וכ-15 נציגויות עובדים הקשורות בו. נציגויות המיצגות קרוב ל-1500 עובדים.

השאלה שעולה באופן טבעי היא מדוע ליוזם הקמת אירגון שעלול להתפס כמתחרה פוטנציאלי להסתדרות הכללית. התשובות העיקריות לשאלה זו הן מבנה ההסתדרות והנהגתה הנוכחית.

כאירגון "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" אמור ליצר מודל אלטרנטיבי ודמוקרטי שיאתגר באופן מתמיד את סביבתו האירגונית. בנוסף פועל "כוח לעובדים אירגון עובדים דמוקרטי" לאירגון של קבוצות עובדים לא מאורגנות.

מצד שני לדעתי אין לאיש ב"כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" עניין בהרס ההסתדרות הכללית. רבים בקירבנו רוצים לראות אותה עוברת שינוי יסודי.

חריפה מאוד בשכרם של עובדי המגזר הציבורי (תוספת של 4.5% הקטנה משמעותית מעליית המחירים המצטברת בתקופת ההסכם), המשך ההפרטות ו"הגמשת שוק העבודה" שמשמעותן יותר עובדים ארעיים, ויותר עובדי קבלן.

בנסיבות אלו הפעולה האפקטיבית ביותר היא הפעולה מבחוץ. כאירגון "כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" אמור ליצר מודל אלטרנטיבי ודמוקרטי שיאתגר באופן מתמיד את סביבתו האירגונית. בנוסף פועל "כוח לעובדים אירגון עובדים דמוקרטי" לאירגון של קבוצות עובדים לא מאורגנות. קבוצות שההסתדרות לא רצתה לאגד, כשלה באיגודם או אירגנה אותן באופן כזה שהוציא להן את החשק להמשיך ולהיות חברים בגוף הקרוי אירגון עובדים. אני מאמין שבמקרים שבהם תפעל ההסתדרות באופן שערוריתי "כוח לעובדים" לא יהסס לפעול מולה ולהתעמת עימה. מצד שני לדעתי אין לאיש ב"כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי" עניין בהרס ההסתדרות הכללית. רבים בקירבנו רוצים לראות אותה עוברת שינוי יסודי. שינוי שיהפוך אותה לארגון עובדים אמיתי ודמוקרטי הפועל למען חבריו ואינו נרתע מהבעה של עמדות פוליטיות סוציאלי-דמוקרטיות/סוציאליסטיות חד משמעיות ביחס למדינת הרווחה ושוק העבודה תוך מאבק על מימושן של עמדות אלו. מאבק שחייב לכלול התנגדות להפרטה, העלאה דרמטית בשכר המינימום והיסול תופעת חברות כוח האדם, הקבלן והארעיות ההמונית במקום העבודה. ידוע לי שליעדים אלו יש גם תומכים בתוך ההסתדרות. שותפים לדרך שלהערכתי "כוח לעובדים" ישמח לסייע להם בהתאם ליכולתו במסגרת פעולתם לשינוי ההסתדרות מבפנים.

עבודתם. "מרחבי ההסתדרות" הנבחרים פעם בחמש שנים הם הגוף המוסמך לאשר מטעם ההסתדרות סכסוכי עבודה ושבתות ברמה המקומית. כך נוצרים מצבים אבסורדיים. יוצא למשל שרוב העובדים חברי ההסתדרות במרחב ת"א מיוצגים ע"י גוף שלא בחרו בו (מאחר והם אינם גרים בתל אביב) והגוף שהם יכולים לבחור אליו (למשל "מרחב רחובות") אינו מוסמך ליצגם. ה"הסתדרות המקצועיות" שחברי ההסתדרות הכללית נחלקים ביניהן מקיימות לרוב בחירות המבוססות על איזור המגורים של החבר, מה שהופך את היציגות לבעייתית מאוד במסגרת גופים גדולים דוגמת "ההסתדרות המעו"ף". בנוסף חלק גדול מאותן "ההסתדרות מקצועיות" אינן מקיימות הליך בחירות כלשהו. "ההסתדרות מקצועיות" אלו הן למעשה מחלקות בהסתדרות הכללית שראשיהן ממונים ע"י הנהגת ההסתדרות.

בוועדים שהם נציגויות העובדים הכפופות להסתדרות הכללית פושה לעיתים קרובות דיקטטורה של קבוצת עובדים קטנה על יתרת חבריהם במקום העבודה. דיקטטורה זו היא במידה רבה תוצר של תקנון הוועדים של ההסתדרות הכללית הקובע כי במקומות עבודה עם הסדר קביעות רק עובדים קבועים או עובדים המועסקים חמש שנים ברציפות יהיו זכאים להיבחר. ביתר וועדי ההסתדרות הכללית הזכות להיבחר מוגבלת למי שמועסק במקום העבודה לפחות שנתיים ברציפות. בנוסף שוללת ההסתדרות את זכות הבחירה והיבחרות של עשרות אלפי עובדים שנכפה עליהם חוזה אישי (למשל במשרד החינוך), מונעת מעובדי קבלן וכוח אדם לבחור ולהיבחר לוועדים במקום עבודתם ועוד.

את מבנה ההסתדרות הכללית ניתן לשנות רק ע"י השגת רוב מוחלט בבחירות הכלליות לוועידת ההסתדרות. בחירות שכאמור אינן יציגות ואמורות להתקיים רק בעוד ארבע שנים. לכל פעולה אחרת דוגמת פניה אל הנהגה הנוכחית הנהגית מהעדר החובה לתת דיין וחשבון לחברי האירגון אין כל סיכוי להביא לשינוי המיוחל. בראש הנהגה זו עומד כיום עופר עיני שנבחר ע"י רוב מתוך 32% בלבד מכלל חברי ההסתדרות שטרחה להצביע (וניתן להבין אותם). עיני נוקט בגישה מוצהרת שלפיה ההסתדרות היא למעשה זרוע הארוכה של ראשי התאחדויות המעסיקים ומשרד האוצר. זרוע שתפקידה להבטיח שיהיה מי שייטן על בסיס קבוע לגיטימציה להסדרי מינימום הכוללים בין השאר פנסיה גרועה מזו שאמורה היתה להיקבע במסגרת חקיקה של הכנסת, שחיקת חוק חברות כוח אדם, שחיקה

עמי וטורי הוא ד"ר
להסטוריה, חבר
ביסוד ובקשת
הדמוקרטיה
המזרחית

vaturyami@gmail.com